

N:o 15.

Ank. till Riksd. Kausli d. 14 Mars 1867, kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckta förslag om ändringar i Kongl. Förordningarne angående en allmän hypoteksbank samt angående de allmänna grunderna för hypoteksföreningars bildande och framtida verksamhet.

I förestående ämne hafva vid innevarande riksdag blifvit väckta och till Banko-Utskottet remitterade motioner af Friherre *Raab, C.* (Första Kammaren N:o 48), Herr *Trolle, C. A.* (Första Kammaren N:o 51) och Herr *A. Medin* (Andra Kammaren N:o 222).

Dessa motioner angifva anledningen till sin tillkomst, dels deri att det hittills följda sättet för meddelande genom hypoteksinrättningarna af försträckningar icke varit ändamålsenligt, utan föranledt öfverdrifter och missbruk, dels deri att nämnda inrättningar under den närmast förflutna tiden icke varit i stånd att uppfylla sitt ändamål genom anskaffande af medel till lån åt jordbrukare; åsyftande motionärerne att för framtiden bereda i förstnämnda afseende rättelse och i det sistnämnda utvägar för hypoteksinrättningarna att kunna gå sina delegare till handa.

För bedömande af de frågor motionerna beröra, torde i minnet återkallas,

att, i sammanhang med inrättandet af Allmänna Hypoteksbanken och genom 5 § i Kongl. Förordningen härom af den 26 April 1861, stadgades, det ingen, vare sig då befintlig eller framdeles tillkommande hypoteksförening, eller hvilken annan kreditinrättning som helst, än allena den Allmänna Hypoteksbanken, finge utgifva tryckta eller graverade, till innehafvaren ställda, på viss årlig afbetalning eller på uppsägning lydande,

räntebärande obligationer, i hvilka för upplåningen säkerhet i jordegendom på landet utlofvas;

att, enligt ursprungliga lydelsen af 7:de § i nämnda Kongl. Förordning samt 13:de § i Kongl. Förordningen angående grunderna för hypoteksföreningars bildande och verksamhet, amorteringslån från hypoteksbanken ej finge annorlunda än i kontanta penningar utlemnas, eller emot högre ränta än 5 procent, men *att*, efter derom vid sistlidne riksdag beslutad framställning, nämnde §§ medelst Kongl. Kungörelsen den 5 Oktober 1866, erhöillo det förändrade innehåll, förstnämnda §: att hypoteksbanken numera eger, vid utlåning till hypoteksföreningarne, angående ränta, återbetalningstider och öfriga lånevilkor, träffa de artal eller göra de bestämmelser, som, med fästadt afseende dels på jordbruksnäringens behof af längre eller kortare återbetalningstider, dels på möjligheten att inom eller utom landet kunna anskaffa medel, finnas ändamålsenliga eller nödiga; dock att lån till hypoteksförening icke får, utan förutgången beslut af hypoteksbankens delegare vid lagligen utlyst allmän sammankomst samt Kongl. Maj:ts dertill lemnade bifall, utlemnas annorledes än i kontanta penningar, eller emot högre ränta än fem för hundra om året, eller med kapitalrabatt; och den sednare §:n: att för lån, som, stäldt på viss årlig afbetalning, till delegare i hypoteksförening utgifves, skola gälla de vilkor och bestämmelser, som för lån från hypoteksbanken till hypoteksförening äro föreskrifna; dock att högre ränta än 6 för hundra om året ej får därför förskrifvas;

samt slutligen *att* Förordningens § 9, som berättigar hypoteksbanken att, för tillfälliga, af förut ingångna förbindelser föranledda behof, verkställa upplåning mot obligationer, lydande på inlösen *efter uppsägning*, i afseende på dylika föreskrifver, bland annat, att de icke få lyda å lägre belopp än 200 R:dr; varande deremot något visst minimibelopp för obligationer, ställda på amortering, icke i Förordningen stadgadt.

Friherre Raabs motion innehåller: att nuvarande 7:de § i ofvannämnda nämnda Förordning skulle utgå och ersättas af ett i motionen till lydelsen föreslaget stadgande, hvilket innebär, att hypoteksföreningarne, när de anmälde sig till undfående af amorteringslån och aflemnade erforderliga säkerhetshandlingar, vore berättigade att erhålla hypoteksbankens obligationer, äfvensom att dessa obligationer skulle vara textade på Svenska språket samt löpa med $\frac{3}{4}$ procents amortering och 5 procents ränta, på 40 års 8 månaders och 28 dagars betalningstid; hemställande motionären, i sammanhang härmed, att en million af bankovinsten, årligen under sex år, skulle öfverlemnas till allmänna hypoteksbanken, emot dennas obligationer, samt användas sålunda, att åt lånesökande lemnades 33 $\frac{1}{3}$

procent i kontanta penningar jemte 66 ²/₃ procent i hypoteksbankens obligationer.

Herr Medin föreslår: att lån från hypoteksföreningarne må utlemnas ej mindre i kontanta penningar, än uti hypoteksbankens obligationer, *löpande med fem procents årlig ränta*, samt att obligationerna må kunna ställas uti valörer, som låntagaren önskar, dock å minst 50 R:dr stycket.

Herr Trolles motion åsyftar, att åtminstone de före allmänna hypoteksbankens stiftande befintliga hypoteksföreningarne måtte återbekomma rättigheten att, i öfverensstämmelse med de föreskrifter Kongl. Maj:t kunde täckas fastställa, utgifva tryckta eller graverade, *i svenskt mynt ställda*, på viss årlig afbetalning eller på viss uppsägningstid lydande, räntebärande obligationer, i hvilka för upplåningen säkerhet i jordegendom på landet vore utlofvad: samt föreslår de förändringar i ofvan omförmälda Kongl. Förordningar, som i anledning häraf erfordrades.

Hypoteksbankens och hypoteksföreningarnes inrättning är visserligen bestämd genom af Kongl. Maj:t och Representationen gemensamt stiftad lag, och frågor om ändringar härutinnan kunna alltså, utan gensägelse, såväl af Kongl. Maj:t som vid Riksdagen i stadgad ordning framställas. Lagstiftningen har emellertid åt hypoteksinrättningarnes delegare öfverlemnat att vid allmänna sammankomster, på sätt 20 § af Kongl. Förordningen den 26 April 1861 bestämmer, afhandla sina gemensamma angelägenheter och deribland jemväl frågor om ändring af de för ifrågasvarande inrättningar gällande allmänna Förordningar; och då, synnerligen öfver så beskaffade frågor, hvilka beröra delegarnes inbördes rättigheter och skyldigheter, Statsmagterna icke lära, utan delegarnes derutinnan i vederbörlig ordning träffade öfverenskommelse, böra besluta, anser Utskottet lämpligast att i allmänhet dylika frågor först underkastas delegarnes pröfning, innan desamma till Statsmagternas afgörande framställas.

Med afseende härpå ingår Utskottet icke nu i någon närmare granskning af de föreliggande förslagen, utan hemställer allenast,
att Riksdagen icke må besluta någon åtgärd

1:o

hvarken i anledning af Friherre Raabs,

2:o

eller i anledning af Herr Medins,

3:o

eller i anledning af Herr Trolles
nu omförmälda motioner.

Stockholm den 14 Mars 1867.

W. F. Tersmeden,

Utskottets Ordförande.

Herr *S. Heijkenskjöld* har velat anmäla, att han, till följd af erhållen
tjenstledighet, icke deltagit i behandlingen inom Utskottet af detta ärende.

N:o 16.

Auk. till Riksd. Kansli d. 14 Mars 1867, kl. 1 e. m.

*Memorial, i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut öfver Ut-
skottets Memorial N:o 7 med förslag till förändrad lydelse
af texten å Bankens sedlar.*

Enligt Utskottet tillhandakomna protokolls-utdrag af den 9 dennes,
har, beträffande Utskottets i memorialet N:o 7 framställda förslag till för-
ändrad lydelse af texten å Bankens sedlar, samt, i sammanhang dermed,
till lydelse af den § i blifvande Banko-reglemente, hvilken skall motsvara
29:de § i nu gällande,

Första Kammaren bifallit Utskottets förslag med den förändring, att
orden: *Sveriges Riksbank* utbyttes mot orden: *Sveriges Bank*, samt med
förbehåll, att Kammarens beslut icke skulle anses utgöra hinder för Kam-
maren